

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань культури і духовності

8 листопада 2017 року

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Вибачте за невелику затримку. Ми розпочинаємо засідання нашого комітету. В нас сьогодні на порядку дня декілька важливих питань, одне з яких є надзвичайно резонансним – це про збереження об'єктів культурної спадщини під час реалізації інвестиційного проекту будівництва на Поштової площі в місті Києві (в порядку контролю за виконанням рішення Комітету з питань культури і духовності від 17.06.2015 року).

Наступне питання. Проект Постанови Верховної Ради про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2018 році. Про виїзні засідання. І нам потрібно затвердити рішення нашого комітету за результатом виїзної наради у Львові на тему: "Стан музейного фонду Львівської національної галереї мистецтв імені Возницького".

Присутні в нас народні депутати: Тарута, Княжицький, Лесюк, Єленський. Отже, в нас є кворум. Є багато запрошених, з вашого дозволу, я не буду всіх перераховувати. Ті, хто будуть виступати, будуть себе називати.

Хотів би запропонувати колегам, якщо ви не проти, затвердити порядок денний. Може ми швидко би затвердили наші рішення, які ми приймали у Львові і щодо пам'ятних дат, а після цього присвятили би час питанням, які зацікавили громадськість і наших запрошених. Ніхто не проти?

ТАРУТА С.О. Не проти. Але хотілося б, щоб був регламент по кожному питанню, особливо по першому питанню, щоб ми за межі регламенту не виходили.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я, Сергію Олексійовичу, пропонував би, щоб ми спочатку швидко ці два питання розглянули, а тоді приділили, може, більше уваги цьому питанню. Очевидно, у нас дійсно є потреба, ми маємо обмежений час, бо о п'ятій годині буде засідання фракції БПП, один з наших колег повинен туди піти. Тому я сподіваюсь, що до того часу ми завершимо.

Хто за такий порядок дня, колеги, прошу голосувати. Хто за? Дякую. Рішення прийнято.

Отже, що стосується пам'ятних дат. Перелік і список пам'ятних дат у вас є. Пропонував би до переліку, який у вас є, який опрацьований комітетом, додати декілька пунктів – це 120-річчя з дня заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України, оскільки ми підтримуємо вищі навчальні заклади; це 100 років від дня початку діяльності Українського телеграфного агентства, це теперішній "Укрінформ", одне з найбільших телеграфних агентств; і одна з постанов, яка в нас вже прийнята комітетом – 100 років від дня організації Буковинського віче, але пропонував би додати її теж до цієї постанови.

І в нас є декілька осіб, щодо яких надійшли пропозиції або окремі постанови. Один з них – це Леонід Петрович Юзьков, 80 років. Це перший Голова Конституційного Суду України з 1992 по 1995 рік. Це Ізраїль Гольдштейн, він був відомим, надзвичайно відомим кінооператором і режисером. І це Дмитро Прилюк, 100 років теж від дня народження, який був деканом факультету журналістики, відомим літературознавцем і педагогом у галузі журналістики.

ТАРУТА С.О. Немає заперечень.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Немає, колеги, заперечень? Якщо немає, хто за те, щоб прийняти нашу загальну постанову з доповненнями, які я озвучив, прошу голосувати.

Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, пропонував би теж, ви теж усі знайомі з нашим протоколом засідання у Львові, де значна частина колег були присутні і був присутній пан Єленський, заступник міністра пані Тамара Мазур. Ми прийняли відповідне рішення там. Пропонував би зараз затвердити його рішенням комітету.

Хто за те, щоб затвердити рішення нашого виїзного засідання, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Отже, зараз ми можемо перейти до нашого основного питання - про збереження об'єктів культурної спадщини під час реалізації інвестиційного проекту будівництва на Поштової площі в місті Києві.

Шановні колеги! Ви знаєте, що це питання турбувало і громадськість, і нас, народних депутатів - членів комітету, протягом довшого часу. Ми проводили виїзне засідання на Поштової площі, видавали рекомендації, але виглядає так, що, на жаль, не було досягнуто консенсусу між громадою, громадськими організаціями, археологами, забудовником. Наш комітет отримав

досить багато листів і пропозицій з проханням ще раз повернутися до цього питання, що ми, власне, зараз і робимо.

І я хотів би надати слово спочатку для інформації з цього питання заступнику Міністра культури України пані Тамарі Мазур.

Будь ласка, пані Тамаро.

МАЗУР Т.В. Доброго дня, шановні колеги. Питання, яке планується розглянути, воно є дійсно складним. І це проблема, яка триває вже не перший рік і, очевидно, потребує свого вирішення. І мені видається, що це рішення не має приймати якась окрема особа, це рішення має бути прийнято спільно, оскільки є дуже багато питань на сьогоднішній день, які потребують відповіді.

Якщо говорити про Міністерство культури України, то, напевно, наша компетенція тут на сьогоднішній день, можливо, навіть на жаль, вона є найменшою, тому що ми є органом, який приймає рішення про внесення пам'ятки до реєстру і слідкує за станом збереження тих пам'яток, які внесені до реєстру. На сьогоднішній день багато хто піднімає питання про те, щоб занести цю пам'ятку до реєстру за статусом національного значення. Але на сьогоднішній день ми не маємо відповідного подання від місцевого органу охорони культурної спадщини. Але, напевно, до того основні відповіді мають на більшість питань дати археологи, для того щоб спільно із місцевою владою, зрозуміло, в координації з Міністерством культури прийняти правильне рішення щодо музеєфікації знайдених артефактів, щодо подальшої долі всього того, що на сьогоднішній день археологами розкопано, досліджено і щодо всього того, що ще, можливо, має бути досліджено.

Тому я дуже сподіваюся, що на сьогоднішньому комітеті буде можливість ще раз представити свою позицію у всіх сторін – і міської влади, і органу охорони культурної спадщини міста Києва, і археологів, які проводять відповідні дослідження і мають на те дозволи. І, можливо, інвестора, який оплачує роботу археологів і інших науковців, які досліджують відповідні питання і займаються питаннями археології, можливо, інших фахівців, для того щоб прийняти єдине рішення і, можливо, скласти карту, яка б дозволила рухатися далі в цьому питанні. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, пані Тамаро.

У вас, я сподіваюся, є матеріали, я не знаю, чи є. У членів комітету точно є роздані матеріали. І є рішення нашого комітету, яке було озвучено тоді, під час виїзного засідання. Як я розумію, це рішення не виконується. Ми зараз знову до нього повернемося.

Я хотів би, щоб ми теж все ж таки заслухали всіх представників зацікавлених сторін і громадськості. А потім повернемося до обговорення сьогоденного рішення і до того рішення, яке ми приймали.

Отже Олександр Дмитрович Никоряк – виконуючий обов'язки заступника Директора департаменту культури – начальника Управління збереження історичного середовища та охорони об'єктів культурної спадщини – начальник відділу інспекції державного контролю об'єктів культурної спадщини та археологічного нагляду Київської міської державної адміністрації. Будь ласка.

НИКОРЯК О.Д. Доброго дня, шановні колеги! Доброго дня, Миколо Леонідовичу, народні депутати!

Я би хотів, якщо можна, коротко згадати всю хронологію, яка була, для всіх, щоб розуміли, на якому ми етапі зараз.

З грудня 2014 року початок археологічних розкопок, розпочалося. Лютий 2015 року – знайдено вулицю часів Київської Русі. Березень 2015-го – наказом Міністерства культури України створено робочу групу з координації дослідження і музеєфікації та організації адміністративних питань.

Грудень 2016 року – ділянка прибережного міського кварталу Середньовічного Києва на Поштової площі у Подільському районі міста Києва занесена до Державного реєстру як пам'ятка археології місцевого значення – Міністерство культури від 06.12.16.

Грудень 2016 року – відбувся тендер, на якому переможцем став ТОВ "Науково-практичний центр реставрації історичного середовища", з яким укладено договір від 07.10.16 на проведення наукових робіт, в тому числі археологічних досліджень.

Січень 2017 року. На 2017 рік передбачено кошти з міського бюджету у розмірі 27 мільйонів гривень.

Червень 2017-го – за рахунок міського бюджету замовнику сплачено – виконано ТОВ "Науково-практичний центр реставрації історичного середовища" - на виконання дослідження 1 мільйон 250 тисяч гривень.

Липень 2017-го - археологічні дослідження призупинені через технологічний процес будівництва, неузгодженість технологів будівництва з методикою проведення археологічних досліджень. Видано припис з вимогами узгодити проведення подальших робіт.

Серпень 2017-го - Департаментом культури разом з автором петиції розроблено проект плану заходу про реалізацію електронної петиції "Просимо врятувати безцінні історичні артефакти та археологічні розкопки на Поштової площі", автор - Галімов Акім Альфадович.

На виконання пункту 2.3 припису замовнику робіт на Поштової площі КП "Дирекція будівництва шляхово-транспортних споруд" було надано на розгляд до Департаменту проект реконструкції транспортної розв'язки на Поштової площі, будівництво об'єкту багатофункціонального призначення та комплексного благоустрою – скверу на Поштової площі, друга черга. За результатами розгляду на Консультативній раді в Департаменті культури КМДА, з питань охорони культурної спадщини, було прийнято рішення рекомендувати дирекції доопрацювати проект з урахуванням висловлених зауважень.

У жовтні цього року була проведена виїзна нарада з участю представників Київської міської державної адміністрації, інвесторів, археологів, Міністерства культури України, громадськості та ЗМІ. В процесі наради було обговорено актуальні проблеми та напрацьовано ряд протокольних доручень стосовно вирішення питання щодо встановлення захисної монолітної плити поза межами окремих ділянок археологічного культурного шару та інших варіантів забезпечення подальшого археологічного дослідження. Також було обговорено питання щодо можливості залучення міжнародних фахівців, археологів та залучення міжнародних інвестиційних програм. Було дано відповідне доручення представникам інвестора забезпечити встановлення веб-камер на Поштової площі задля постійного онлайн-інформування ЗМІ та громадськості про хід виконання робіт з археологічних досліджень на будівництві.

Я коротко зачитав, які процеси були зроблені. Департамент культури не дочікувався петиції, в нас було зроблено ряд дій, ми відпрацьовували і розглядали проекти в себе на Консультативній раді в охороні культурної спадщини, де було надано нам на розгляд. На нашу думку, площа 100 метрів квадратних цього музею не є доцільною. Тому ми сказали, що цей проект, який ми розглядали, попросили його доопрацювати, і попросили археологів дати нам концепцію, щоб ми розуміли, скільки метрів квадратних площа цього музею повинна бути. Тому що в нас теж немає на даний час розуміння.

Щодо встановлення монолітної плити, нами було надано припис – зупинити будівельникам всі роботи, які проводяться на цій ділянці. І ми отримали на цей припис від замовника лист, який надав нам Інститут археології, що неможливо проводити археологам роботи без цієї плити, тому що це небезпечно для тих працівників, які там працюють. Тому у нас в приписі було сказано, що припинити роботи на не дослідженій ділянці. Тобто на тій ділянці, яка вже досліджена археологами, можна проводити підготовку для встановлення цієї плити обичайки. Від археологів ми також отримали акти тих ділянок, які вже досліджені до кінця, які вже повністю дослідилися, і межі тих досліджених ділянок.

От коротко така інформація.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Давайте так, у нас є представники інвесторів "Хенсфорд-Україна", археологів і Київської міської ради – Сергій Михайлович Гусовський, який теж хоче висловитися. І багато інших представників громадських організацій. Ми надамо слово всім.

Я просто хочу з вами порадитися, щоб був хтось, хто б дійсно розбирався в цій ситуації і міг би об'єктивно пояснити, що відбувається, оскільки тут є багато журналістів і багато камер. Тому що очевидно, що було надано дозвіл на будівництво в історичній частині міста колись, дати вам всі були зачитані, після цього там знайшли залишки древнього міста. Після цього між архітекторами і забудовниками була довга дискусія, що робити з тими залишками. Як я розумію, ані місто, ані хтось інший не мав пропозицій чи концепцій створення музею на цьому місці і підходу до того, що робити з цими залишками. І наше питання, воно є не таким простим: оптимально було б, звичайно, якби хтось сказав: "О, ми помилися! Не в тому місці дозволили будувати, тому, забудовнику, ви витратили кошти, вам місто компенсує, будуйте, будь ласка, в іншому місці, ми вам надамо землю. Ось у нас є концепція музею і бюджет. Тут ми зробимо музей древнього Києва, все це відновимо, музеєфікуємо і будемо чудово і прекрасно жити, і всі будуть задоволені".

Але насправді відбувається не так. Насправді забудовник хоче добудувати те, що є. Бачення музею чи музеєфікації до кінця, як мені здається, немає, і ми знаходимося в певному клінчі. Наше завдання: знайти вихід з цього клінчу і зберегти пам'ятку. Але і зберегти, тому що просто зупинення будівництва і залишення відкритих розкопок ні до чого не призведе. Може, ми там хочемо проводити розкопки, ми послухаємо архітекторів, це теж можливий варіант, але ми маємо знайти вихід з цієї ситуації.

Тому я би хотів зараз надати слово представникам Інституту археології. У нас немає Гліба Юрійовича Івакіна, але є інший представник інституту, який хотів би виступити. Так? Чи немає?

ІЗ ЗАЛУ. Директор є.

_____ . Я б надав слово Михайлу Андрійовичу...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні колеги, Сергію Олексійовичу, може, ще виступить...

ТАРУТА С.О. Я просто хотів вхідні дані дати. Якщо ми не знаємо, що робити, то треба завжди використовувати досвід тих країн, які давно з цим уже стикалися. І для цього треба залучити провідних фахівців із тих країн, де це робили: Італія, Велика Британія і багато інших. І вони до нас прийдуть і нададуть повну консультацію, що треба робити, якщо у нас немає плану музеєфікації.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Нам розповідали, що залучали фахівців. Ви хотіли відповісти?

НИКОРЯК О.Д. Так.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Будь ласка.

НИКОРЯК О.Д. Олексій Юрійович Резніков – заступник голови Київського міського державної адміністрації - зустрічався з послом Польщі і вже з ним говорив на цю тему. Принципі, у поляків є такий досвід у Кракові, вони вже зробили такий музей, і вони дуже гарно ставляться до такої пропозиції. І робота в цьому плані вже ведеться, в принципі і до залучення іноземних коштів також.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Будь ласка.

САГАЙДАК М.А. Михайло Сагайдак, директор Центру...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ви, якщо можна, мікрофон підніміть.

САГАЙДАК М.А. Дякую. Директор Центру археології Києва.

Шановний голово, шановні члени комітету, шановні всі присутні! Я хочу ось в такій дуже контраверсійній ситуації все ж таки сказати свою думку з приводу того: чи справді ми помилились, чи справді в нас виникла ситуація через такі об'єктивні причини, що будівництво, яке тут заплановане, воно несе в собі, мало, так би мовити, реалізовувати ідею будівництва багатофункціонального торгового комплексу і воно зупинилось на предметі того, що з'явилась археологія.

Справді, якщо подивитись на історію цього питання, як отримувались дозвільні документи, як погоджувався цей проєкт, як взагалі укладались угоди

на археологічні дослідження, то дуже легко можна зрозуміти, що ніякої іншої альтернативи фактично до тих подій, коли не було розкрито пам'яток, коли пам'ятки не стали перед очима громадськості і, власне, наших керівників, ніякої такої ідеї воно не могло народити. Хоча для фахівців, для знавців і топографії Києва і історичного середовища Києва було зрозуміло, що Поштова площа - один з ключових об'єктів топографії не тільки Подолу, це об'єкт, який пов'язаний з багатьма дуже цікавими історичними подіями і, власне, реальні артефакти, які є на цій території, якщо вони лежали під землею і не стояли перед очима, то безумовно, вони були незрозумілі.

Що відбулось? Відбулось, що в процесі, починаючи з 2014 року, коли ми зайшли на цю територію і вперше зайшли, тому що нашою угодою, яка в нас була укладена на цей період, фактично передбачалась така пропорція: 90 відсотків цієї території переглядається, тобто копається будівельний котлован, а 10 відсотків досліджується стаціонарно.

Отже, цей перший досвід, який пройшов 2015 року, він показав, що така пропорція тут неприпустима, тому що археологія іде суцільно і по мірі розширення і поглиблення вона збільшується і наростає.

Отже, кадри, які тут ми сьогодні в цій презентації, вони показують все багатство цього об'єкту: від горизонтів, які на початку були XVIII століття з мостовими, з об'єктами, яких можна ототожнювати з тими графічними матеріалами, який ви бачите, наприклад, план Києва 1695 року, відомий план, їх просто можна прямо прив'язувати до цього плану. Безумовно, це мальований план, але їх можна просто ідентифікувати з цим об'єктом. На жаль, ці горизонти вже залишилися, як би, за... Ми зафіксували все можливе, зафіксували графічно, фотографічно і всіма можливими методами, але всю цю доволі строкату, дуже таку презентативну картину Києва рубежу XVI-XVII століть, дуже цікавий період, сьогодні вже ми не можемо заекспонувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Що це значить – "ми не можемо заекспонувати"?

САГАЙДАК М.А. Частина цих артефактів розібрана, складена. І за цей період, тому що пройшов великий час, мала пройти процедура консервації. Як виявилось, в Україні цією процедурою не володіє жодна реставраційна установа. У нас є Центр реставрації Міністерства культури. Він довго був присутній на багатьох нарадах, складалися різні пропозиції, дуже багато обговорювалося, але поки що ми стоїмо перед фактом, що методики напрацьованої, чіткої методики, коли можна буквально розкриваючи дерево йти слідом, такої методики в Україні

практично сьогодні не існує. Це одна із ключових проблем, яка сьогодні перед нами стоїть, якщо ми підемо по шляху музеєфікації.

Наступне. Коли ми вже на першому розкопі опустились до глибини 7 метрів, ми побачили, що період Київської Русі збережений не гірше, ніж пізніє Середньовіччя. Ми побачили вулицю, ми побачили, ось це перед вами якраз цей період. І тепер ми вийшли на значнішу територію, ми розкрили сьогодні площу понад тисячу квадратних метрів. Загалом весь простір. Ну там є схил. І тому Київська Русь стоїть як би на схилі і ми якраз вийшли на її поверхню. І це 1000 квадратних метрів.

Що ми побачили? Ми побачили лінії парканів, які обмежують велику садибу площею майже 700 квадратних метрів, до неї примикають ще дві садиби, але відділені такими провулками і ця вулиця повертає в бік київських узвиш. На сьогоднішній день протягом 2016-2017 років оця садиба і була предметом нашого дослідження. Ми розкрили її, починаючи від горизонту...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Це що саме зараз?

САГАЙДАК М.А. Оце є уже горизонт XI століття. І ось прямо перед вами йде лінія паркану. Зліва це стоїть паля, яку забили, а от правіша частина – це і є паркан, який тягнеться протягом більше майже 70 метрів і охоплює всю територію цього кварталу. Це все є у нас в реальному сьогодні стані. Але в чому виявилась, тобто цей процес тривав у такому аспекті, що ми очікували, що у нас окремі блоки цього розкопу стануть музейними блоками. Якщо ви опуститесь в музей у Кракові, де ви опуститесь всього на глибину приблизно 4-5 метрів, а в нас якраз є відмітка 5 метрів, ви будете рухатись по приблизно горизонтах XI-XII століть, а праворуч, ліворуч вас будуть оточувати блоки, які виводять вас і до верхніх об'єктів, і безумовно... Ось це вже перший, так би мовити, момент, який ми...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Який саме музей в Кракові ви маєте на увазі? Думаю, не всі присутні там були.

САГАЙДАК М.А. Саме музей Сукенніце, який знаходиться у підземному приміщенні прямо під приміщенням Гостинного двору, подібного до нашого, який стоїть у центральній частині краківського...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І хто зробив цей музей?

САГАЙДАК М.А. Цей музей було розкопано археологами. Він сьогодні належить Центральному історичному музею міста Кракова.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тобто місто цим опікувалось?

САГАЙДАК М.А. Місту належить, так.

Фінансування, там цікава історія. Були різні варіанти, це окрема тема. Я думаю, вона цікава, але вже для реалізації цього проекту.

Отже, я продовжу далі. Але наша ситуація в даному разі потребує, оскільки згідно проекту, який був цього року, в середині року пере утверджений, цей проект, якщо ви побачите, якщо можна показати останній слайди, де показаний цей проект. Я хочу вам показати те, що пропонується нашим будівництвом, яке сьогодні... Це все розкопані там і поховання, ось тут має лягти плита. Це, на жаль, некрасиві факти, власне, після проведення Євробачення, там у нас була величезна деградація наших розкопок, тому що будівництво йшло на горі, нас буквально заливали, засипали просто зверху, оскільки... От приблизно такі ситуації у нас з'явилися на розкопках.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Будівництво цього об'єкту ви маєте на увазі?

САГАЙДАК М.А. Мається на увазі верхнє будівництво. Будівництво, яке велося до Євробачення, яке перервало нам абсолютно спокійну роботу. У нас було відсутнє абсолютно фінансування, нам перекрито було фінансування на цей період, і почалося це будівництво.

Тепер поверніться, будь ласка, до планів. Це все знахідки, які ми вам демонструємо. Плани останньої пропозиції інвестора. Я хотів би вас зорієнтувати. Так от, маючи в експозиційному фактично плані, серед якого можна вже 50 відсотків, ми маємо такий: верхній – це поверх, на якому ми зараз стоїмо; другий план, нижній – на ньому червоною плямою інвестор показав нам пропозиції: 100 квадратних метрів пропонованого музею. Перед тим він має розрізати наші об'єкти, частину з тих об'єктів, які ми вже пропонуємо як музейні об'єкти, як ті, що могли стояти і експонуватися, має розрізати плитою. План цієї плити там є. І оця плита порушить всю стійкість цих нашарувань.

І, безумовно, ми стоїмо перед такою складною задачею. Цілих майже півроку ми дискутували в різних варіантах, пропонували так, що ми дещо залишимо, дещо плита обійде, тобто різні конструктивні варіанти. На жаль, жодного компромісу не вдалося досягти. Єдине, що нам було заборонено

опускатися нижче відмітки 100. А у нас внизу ще лежить XXI-XX, і ми передбачаємо якраз там будуть до відмітки 94-96...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ким заборонено?

САГАЙДАК М.А. У нас є лист, який нас інформує про те, що ми фактично несемо кримінальну відповідальність, якщо ми порушимо стійкість паль, стійкість конструкції. Тому що вважається, що наші подальші розкопки можуть порушити стійкість всієї цієї конструкції.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Нової конструкції, мається на увазі?

САГАЙДАК М.А. Так, нової.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто вам заборонив? Від кого цей лист, від забудовника?

САГАЙДАК М.А. Не забудовника. Там є кілька. Є пропозиція від організації, яка виконувала ці палі. Але до нас адресували лист, це будівництво шляхових споруд міста Києва, комунальне підприємство, яке виконує зараз роль замовника будівництва.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тепер коротке запитання до вас: як ви самі вважаєте, яке ваше бачення, як треба поступати з цим об'єктом?

САГАЙДАК М.А. Ну, безумовно, бачення дуже просте. Ще паралельно, коли вже визріло питання музеєфікації, в складі цього будівельного проекту мав народитися окремий проект музеєфікації. Він мав народитися, виходячи з того, що от є садиба, вона вже є цілісний археологічний, історичний об'єкт. Це квартал Києва, який існував...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, він сам по собі не народиться. Хто його мав народити? Хто мав це зробити?

САГАЙДАК М.А. Ось тут виникає питання. Ви ставите питання, на яке фактичне немає відповіді до останнього дня, - хто буде володіти цим музеєм, хто буде його замовником, хто буде його демонструвати, пропагувати і так далі. На ці питання, на жаль, сьогодні немає відповіді жодної.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.
Ми вас зрозуміли.

ТАРУТА С.О. У мене коротке питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Будь ласка, Сергію Олексійовичу.

ТАРУТА С.О. А ви запрошували німецьких археологів, які роблять сьогодні сканування, і ми можемо зрозуміти, що там є внизу. Те, що вони робили по Трипіллю.

САГАЙДАК М.А. У нас є такий документ. Ми зробили на німецьких, ми запросили українських дослідників. Це в рамках тих витрачених грошей, які були виділені. Там була названа цифра 24 мільйони. Але, на жаль, ми небагато отримали з них. І знову повністю зупинено це фінансування. Ми якраз зробили сканування всіх цих об'єктів і сканування до глибини, яка показує, що ще на 4 метри ідуть культурні шари з об'єктами, з парканами і так далі. Цей документ у нас є.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, пане Сагайдак. Дякую за дуже цікаве ваше пояснення.

_____ *(Без мікрофону)*.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте, одну секундочку. Ми вам дамо слово. Як я і сказав, спочатку у нас виступить забудовник, пан Гусовський і потім усі бажаючі, і ви в тому числі будете мати змогу взяти слово. Я хочу, щоб ми почули просто різні сторони і ви теж.

Я хочу надати слово пану Олійнику Валерію Миколайовичу, представнику інвесторів "Хенсфорд-Україна", будь ласка. Включіть, будь ласка, мікрофон, щоб вас усі чули.

ОЛІЙНИК В.М. Доброго дня, шановне панство! Мене звати Олійник Валерій, я представник компанії інвестора.

Ми вважаємо, що коли невідома ситуація і невідомо, що робити, то потрібно працювати по закону. Після виїзної наради вашого комітету, після знахідок і приїзду міністра Кириленка, з того часу ми подали свій проект на

погодження і маємо на сьогоднішній день погодження Міністерства культури по даному проекту, ми маємо погодження НАН археології, в тому числі з проектом організації будівництва. Тобто в складі будь-якого проекту є проект порядку будівництва будь-якого об'єкту. Тобто і технологія, і будівельне рішення...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Якщо можна, трошки голосніше говоріть, щоб вас чули. Я буду вам вдячний. Дякую.

ОЛІЙНИК В.М. Тобто станом на сьогоднішній день ми маємо погодження Мінкультури, НАН археології, ми пройшли історико-містобудівне обґрунтування, ми маємо експертизу проекту.

Крім того, скажу, за цим будівництвом наглядає, так як це об'єкт 5-ї категорії по небезпеці, наглядає Науково-дослідний інститут будівельних конструкцій. Власне, і та обичайка, про яку іде мова, вона розроблена цим інститутом.

В частині тої обичайки, відклонюся від теми, скажу так, інвестор зацікавлений, щоб вона була найменша. Оскільки, ви розумієте, що розкопувати ґрунт, коли це два поверхи, то екскаватору зручно працювати, а коли один поверх, то він навіть працювати не може. І, скажімо так, коли археологи просять: "Заженіть техніку і попрацюйте", - то ми там неодноразово рвемо ковші, гідравліку і все інше.

Тобто в законодавчому полі, ми вважаємо, що з проектною документацією все в порядку. І всі ці погодження зроблені після, повторюсь, виїзної наради вашого комітету.

Щодо археологічних досліджень. Діюче законодавство, а саме - Закон про охорону культурної спадщини, а також культурної і історичної спадщини - передбачає, що інвестор повинен фінансувати археологічні дослідження, що насправді й відбувається – ми виконуємо свою функцію. Скажу так, на сьогоднішній день в частині фінансування Інститутом археології міста Києва проведено обстеження одного поверху - мінус першого, як ви вже всі знаєте, тобто 50%. В той же час профінансовано 70%.

Тобто, якщо говорити про вартість, то ми, мабуть, найбільший інвестор в археологічних розкопках, який є на цьому об'єкті. Тобто більше 5 мільйонів профінансовано на це археологічне дослідження, і ми не проти фінансувати далі. Будь ласка, працюйте, досліджуйте і таке інше.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Скільки ви сказали профінансовано?

ОЛІЙНИК В.М. Більше 5 мільйонів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Більше 5 мільйонів.

ОЛІЙНИК В.М. Тепер щодо музеєфікації. Наша компанія не проти музеєфікації. І ми вже, якщо чесно, втомилися про це говорити. Ми б хотіли, щоб це було по закону. Бо якщо ви всі розумієте, якщо ви читали законодавство про охорону історичної і культурної спадщини, то ці закони передбачають наступне.

Михайло Андрійович, згідно свого відкритого листа, повинен закінчити свої дослідження, передати звіт із знайденими артефактами в музейний фонд Інституту археології, а потім Міністерство культури, напевно, складе концепцію музею, визначить, які експонати потрібно туди вкладати, а які - ні. Тільки після цього може сформуватися площа музею.

На сьогоднішній день ми пройшли половину шляху. За 2 роки ні одна колода з будівництва не вивезена. Ви всі розумієте, я, наприклад, вже в декількох десятках нарад брав участь і від спеціалістів наших українських, які на тих нарадах були, було сказано наступне, що будь-яке дерево, яке викопане при розкопках, його потрібно негайно консервувати. Так як 2 роки ні одна колода звідти не вивезена, то, на наш погляд, всім очевидно, що там бактерії і так далі. Що ми збираємося зберігати? Ті огорожі, які зараз стирчать із землі, ви ж усі розумієте, що вони пошкоджуються бактеріями, які їх просто з'їдять. Тобто за 2 роки до нас, ні до замовника археолога не звертались взагалі, щоб що-небудь вивезти. Тобто що ми збираємось туди вкладати, в той музей?

Давайте робити по закону, давайте закінчимо ті розкопки, закладемо музейний фонд, а потім Мінкульт визначить концепцію.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Мова йде, як я розумію, як я почув від археологів, що плита не дозволяє завершити археологічні розкопки в тому вигляді, як це бачать археологи.

ОЛІЙНИК В.М. Щодо плити скажу. Плита - це оптимальний варіант у даних умовах. На жаль, в цій ситуації, яку ви вже всі добре знаєте, будівля буде мати висоту там порядку 10 метрів. Просто так взяти і відкопати всі 10 метрів технічно неможливо. Михайло Андрійович дійсно пропонував там зменшувати ту обичайку, її там розміщувати якось і так далі. Було декілька, як мінімум, нарад, в тому числі зі спеціалістами Науково-дослідного інституту будівельних

конструкцій, з конструкторами, з архітекторами і таке інше – це єдина оптимальна модель обичайки, яка забезпечить стійкість.

Тобто при будь-яких рішеннях, які ви зараз хочете прийняти, ми хочемо, щоб ви зважили в першу чергу на безпеку, оскільки зараз ця площа стоїть на тимчасових палях-стійках. І це буде створювати серйозну, я скажу так, техногенну небезпеку як для людей, які там на тій площі знаходяться, як для тих мереж, які знаходяться між Володимирським узвозом і стіною цієї будівлі, так і для самих археологів і будівельників, які будуть працювати там, внизу. Це насправді єдине, і ви при бажанні можете зробити запити в ті з самі організації, як я вам назвав. Це абсолютно відкрите.

Тобто, на наш погляд, треба зробити по закону і, скажемо так, дорожня карта повинна бути наступною. Потрібно заливати плиту, це апріорі, якщо хто має бажання, зверніться до цих самих організацій і отримайте той же висновок. Розкопки під плитою – аж нічого страшного в цьому немає, оскільки... Ми звертались в Інститут археології і запитували, а які ж є методики розкопок от у таких ситуаціях. Нам було сказано, що є якісь методички, ну це, ми будівельники, нам це не зовсім, як би, цікаво, просто раз зіткнулися, то задаємо питання. Це абсолютно, умовно, стандартна ситуація, більше того – розуміючи, що там буде плита, зі слів Михайла Андрійовича я знаю, що він запросив у Інституту археології якісь методичні рекомендації по розкопках. Будь ласка, розробить Інститут археології методичні рекомендації, і ці розкопки будуть продовжуватися. Ніхто ж не заперечує. Насправді ж археологи працюють і вчора і сьогодні, вони там постійно на місці. Тобто, якщо заборонити зараз будівництво, то просто все стане.

Якщо ми - кияни, українці – ми хочемо отримати, докопати останній кубічний дециметр землі і знайти всі ті знахідки, про які ми поки що віртуально говоримо, то нам потрібно просто виконати оці вимоги, які передбачені проектом. От і все, це і є дорожня карта.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, по-перше, щоб було зрозуміло, ми в принципі орган, який здійснює законодавчу функцію і контрольну функцію, це не зовсім наші повноваження - вказувати, що робити. Ми розуміємо і співчуваємо вам. Ви отримали землю, почали будувати об'єкт і раптом знаходиться велика культурна пам'ятка, з якою ніхто не знає, що робити, і ви не знаєте, що робити з цим об'єктом. Це в принципі головний біль для всіх.

І якщо ви кажете, ви сказали, що ви маєте погодження з Міністерством культури – це цікаво, але тут якраз і Міністерство культури, і Київська міська держадміністрація мали би взяти на себе функції і без нас провести нараду,

оголосити конкурс, визначити, що робити з цим об'єктом, як бути з вами. Це в принципі пряме завдання Мінкультури і Київської міської адміністрації.

Просто, оскільки цього поки що не відбувається, все, що можемо зробити ми, ми пробуємо якимось чином, нікого не ображаючи, все ж таки знайти спосіб, щоб культурну спадщину зберегти. Тому що якщо далі ніхто не буди цим управляти, вона буде знищена врешті-решт, і ви не побудуетесь, і ви будете мати весь час проблему, і ми знищимо спадщину, і суспільство буде мати проблему. От наше завдання - допомогти знайти вихід із цієї ситуації.

Я хочу надати зараз слово пану Гусовському.

Так, будь ласка, ви хотіли ще щось сказати? Будь ласка.

ОЛІЙНИК В.М. Якщо можна, я ще добавлю те, що ми настільки відкриті, що найближчим часом ми насправді встановимо там відеокамери і створимо сайт, в якому будь-хто матиме можливість в будь-який час, хоч серед ночі, зайти і подивитися, що там робиться. Тобто процес абсолютно відкритий і зрозумілий. В крайньому випадку ми його таким робимо для вас усіх.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Пане Гусовський, будь ласка. Депутат Київської міської ради, лідер фракції "Самопоміч" в Київській міській раді.

ГУСОВСЬКИЙ С.М. Дякую.

Шановні народні депутати, шановні пані та панове! Це дуже важливо, що саме на засіданні вашого комітету розглядається питання, яке безпосередньо пов'язано з історією, з культурою і з духовністю. І ваша державницька позиція є виключно важливою.

Як вже сьогодні про це йшлося, громада міста однозначно висловила і підтвердила своє принципове ставлення, продемонструвавши це голосуванням на петиціях, голосуванням в рамках громадського бюджету за цей проект – музеєфікація зайняла одне із перших місць. І мова іде про декілька дуже важливих моментів.

По-перше, основна мета - сказати, що те, яким буде майбутнє цього проекту, важливо не тільки для міста Києва, важливо в цілому для України. Саме тому ваша позиція державницька є виключно важливою і визначальною, я думаю.

З іншого боку, сьогодні йшлося про багато обставин, які пов'язані з цим проектом, починаючи про те, що от земля була отримана, а потім якісь там дозволи чи були отримані, чи не були. Земля не була отримана. Казус в тому, що

земля не була отримана. І замовник робіт - комунальне підприємство, яке буде шляхи і дороги, воно там буде цей комплекс торговельний в рамках реконструкції дорожньої розв'язки. І це все під егідою того, що там будуються якісь споруди, які будуть допомагати інженерній інфраструктурі цієї транспортної розв'язки. Тобто абсурдність, яка пов'язана з нашою історією, з витоками нашої державницької взагалі ситуації, бо це Почайна, там хрестили Русь.

Тут є декілька моментів, які не передбачають компромісів. Вже сьогодні йшлося, чи це буде 100 метрів, чи 200 метрів. Ну, це вже просто навіть незручно зараз обговорювати. Йшлося про те: копати чи не копати. Ви знаєте, йшлося про те, що треба ще раз звернутись до тих установ, які сказали, що копати неможливо, бо це все завалиться, наголошували на тому, що зверніться до тих установ, вони вам ще раз нададуть відповідь. Звісно, ті установи, до яких звертався забудовник, інвестор, я перепрошую, вони дадуть ті самі відповіді, що копати неможливо, треба налити ту обичайку, після чого туди налити всю торгівлю, яка має насправді бути геть вигнана з храму, бо це є храм нашої духовності.

Я думаю, що вирішення лежить в дуже простій, але в дуже серйозній площині відповідальності. З боку міста, що має бути зроблено? Місто має бути інвестором в цьому проекті. Саме місто має бути інвестором. І в даному випадку нами підготовлено вже якісне юридичне рішення цього питання. Так само ми виклали окремі пункти з цього рішення, яка пропозиція для Київської міської ради, і вона безпосередньо буде розглянута Київською міською радою. Ці пропозиції викладені також в листі, який розданий вам, в депутатському зверненні. Я сподіваюсь, що на наступному засіданні комітету ви зможете ці рішення, ці пропозиції розглянути, і ми віримо в те, що саме державницька позиція дозволить вам прийняти виважене і мудре рішення, за яке потім вам будуть вдячні багато поколінь киян і українців. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Як я вам казав, у нас немає повноважень ані зупинити там будівництво, ми можемо звертатись, рекомендувати. Якраз Київська міська рада, де ви працюєте, має такі повноваження, і Київська адміністрація. Я розумію, що ви не керуєте всією радою, всією адміністрацією, в кожного є своя відповідальність, але..

ГУСОВСЬКИЙ С.М. На даний момент Київська міська адміністрація якраз займається активним листуванням і в рамках цього листування загине весь цей проект. Мова іде про те, що там може бути створений музей історії Києва,

повноцінний музей історії Києва, бо 100 метрів чи 200 метрів, це буде просто черговий філіал, який нікому не буде потрібний, там не буде людей. Так було з Лядськими воротами.

В нас є традиція нехтування історією, традиція нехтування тим, що здобувають археологи. У нас археологи – це Марко Пекельний, це Марко з тією торбою, з тими знахідками ходить і він нікому не потрібний.

І тому ми наголошуємо на тому, що весь проект має бути задіяний в тому, щоб там був зроблений якісний музей історії Києва.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Правильно. Але тоді в місті Києві має бути хтось, хто би займався створенням цього музею, вірно. Ви ж менеджер, має бути проект, має бути вихід для тих людей, які вже вклали туди свої гроші.

ГУСОВСЬКИЙ С.М. Саме тому в нашому зверненні ми викладаємо дуже конкретні кроки, якими ми хочемо поділитись з вами. Ми розраховуємо на вашу підтримку у вирішенні цього питання.

Наголошую на тому, що сьогодні в музеї історії Києва налічується майже 300 тисяч експонатів і вони "сидять" по різноманітних коробках, бо музей знаходився там, де зараз Кловський палац, де зараз Верховний Суд, його виселили на четвертий і п'ятий поверхи Українського дому і зараз музей історії Києва – це другий поверх в будівлі, яка взагалі не передбачала бути музеєм. Тобто ось так ми ставимось до історії, ось, що буде залишатись...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Погоджуюсь, але це ваш виступ на міській раді, правильно, на вашій сесії і підтримка депутатів вашої міської ради у вирішенні цього питання. Я підтримую це.

ГУСОВСЬКИЙ С.М. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я зараз хочу надати слово Гончаренко Ганні, Анабелла Моріна, голова громадської організації Громадський рух "Почайна".

ГОНЧАРЕНКО Г. Я прошу вибачення, я буду розмовляти російською.

Я просто быстро напомним, как все началось. Тут дело в том, что археология вскрыла не только XII век, она вскрыла огромную коррупцию.

Итак, все началось с реконструкции транспортной развязки, это 2005 год, когда обещали, что построят тоннель, снесут мост, было еще распоряжение Омельченко.

Дальше. Тогда четко говорилось, что хотят построить именно тоннель, вот этот съезд и так далее, но были разные проектные решения: вот от "Киевдормістпроект", допустим, 2008 года, оно стоило около 300 миллионов.

Дальше. Реально в финал вышли 2 архитектурных проекта: один был на 140 миллионов, второй был на 555, либо на 380, если с одним поворотом.

Дальше. Выиграл тот, который на 555 миллионов.

Дальше. 2012 год. При Попове этот проект реконструкции транспортной развязки реально разделяется на 2 части. Первая – транспортная, реально транспортная, а вторая – фактически нетранспортная. То есть это происходит двумя распоряжениями. Вначале заменяется реконструкция Почтовой площади на реконструкцию транспортной развязки, а потом вносится возможность второй очереди, то есть строительство "об'єкту багатofункціонального призначення".

Дальше. Итак, первая очередь, вот первая очередь. Она включает очень многие виды работ, в том числе это эстакада, вот этот тоннель, подпорные стенки, пандусы, в том числе фонтанчик.

Дальше. На сегодняшний момент городом потрачено 504 миллиона гривен вот на эту первую очередь.

То есть 504 миллиона, вы поняли – это был большой инвестиционный проект.

Дальше. Вторая очередь. Вот вы поняли – город строит транспортную развязку, все это называется строительством транспортной развязки, но вторая очередь – это инвестиционный проект строительства торгового центра под видом вот этого "об'єкту багатofункціонального призначення".

Дальше. Итак, объект инвестиции, согласно основным положениям инвестиционного договора, это "об'єкт багатofункціонального призначення", подземная часть его 7 тысяч квадратных метров.

Дальше. Реально город получил за это 5 процентов на развитие дорожно-транспортной инфраструктуры, 3 миллиона гривен.

Дальше. То есть город потратил 504 миллиона гривен, а получил 3 миллиона гривен.

Дальше. То, что говорил Сергей Михайлович, это уже видно было по містобудівним умовам та обмеженням, тобто в містобудівних умовах уже не об'єкт багатofункціонального призначення, а там четко – торговый центр. Но там говорится: пожалуйста, получите землю, как должно, для строительства.

Дальше. Это именно про самого инвестора, очень интересный момент. Дело в том, что вышло распоряжение о проведении инвестиционного конкурса и был оглашен конкурс. Между ними прошел месяц.

От ця гарна дівчина, я думаю, ви ее узнали, засновник фірми інвестора. Ее зовут Марина Ткаченко.

"Хенсфорд-Украина" была образована вот именно в промежутке, вот в этот месяц между объявлением инвестиционного конкурса и его запуском. Его руководитель.. Можем вернуть на Марину Ткаченко, чтобы вы посмотрели еще раз на нее. Все ее узнали? Вот в этот момент была образована эта фирма.

Дальше. Дело в том, что согласно положению о проведении инвестиционных конкурсов, которое действовало в тот момент, потом в 2013 году в него были внесены изменения, но не важно, вот в тот момент, кроме бухгалтерских форм 1, 5, справки с налоговой насчет задолженности и бюджетных средств, компания должна была иметь опыт для реализации подобных проектов. Как вы понимаете, опыта никакого не было.

Можем вернуться к Марине Ткаченко, а можем пойти дальше.

Итак, дальше. То, что говорил Сергей Михайлович. Дело в том, что именно строительство дорожно-транспортной инфраструктуры возможно осуществлять без надання земельної ділянки. Это делается как бы строительство на землях коммунальной собственности объектов, которые будут в коммунальной собственности, либо будут в государственной собственности, то есть дорог, понимаете. Тому земельна ділянка не надається.

Дальше. Все это держится сейчас на погодженні, яке надане Дмитром Ісаєнком. Я думаю, вы помните, что это заместитель министра инфраструктуры, которого в 2015 году "поперли" за то, что он подделал удостоверение участника АТО. Вот Дмитрий Исаенко ссылается на то, что это строительство новой дороги, поэтому можно землю не давать. Вот на этом держится проект. Дальше.

Но дело в том, забудем про Дмитрия Исаенко, торговый центр будується під виглядом об'єкту дорожньо-транспортної інфраструктури. Самое главное, что заказчик будівництва, який здійснює оце все, КП дорожньо-шляхового будівництва. Вот это КП, оно получило і містобудівні умови та обмеження, в которых говорится, что это не дорога, а торговый центр. И оно в течении пяти лет не получало эту землю в собственность. Дальше.

2015 год. Знайдено вулицю, включились архелогі, поехали. Что уже найдено под Почтовой площадью? Михаил Андреевич говорит очень аккуратно, но они ученые, они такие люди аккуратные, они пятьсот раз пока не перепроверят, не скажут. Но мы так видим, что это прибережний квартал міста, вулиці, садиби. Самое главное, что там был стародавній порт. И вот то, что они нашли гирло річки Почайної, а в том месте, где Почайная соединялась с Днепром - это признаное место крещения Руси. Они нашли место крещения

Руси. Одна из улиц, провулків, которые они нашли, это провулок, соединяющий верхний город с нижним городом. То есть это летописный Боричов узвоз, которым тащили несчастного свергнутого Перуна во время крещения Руси, сбросили его в Почайную и по Почайной он доплыл в Днепр. То есть это место сакральное. Дальше.

Это, собственно, их находки. Михаил Андреевич хорошо показал. И то, что это Подол, с которого начинался город Киев, и вообще, это новый взгляд на нашу историю, в которой видно, откуда мы все такие свободолюбивые. Это тоже понятно.

Дальше. Это реконструкция Михаила Андреевича.

Дальше. В 2016 году, слава Богу, сейчас это очень невыгодно застройщику, вот этому участку стародавнього Києва надано статус пам'ятки місцевого значення.

Дальше. Это карта. Вот на ней красненьким обведена вся Почтовая площадь, согласно решению Минкульту, она под охранным статусом, то есть ей это "пам'ятка місцевого значення".

Дальше. Это собственно улица. Вот то, на чем я хочу сконцентрироваться, о чем говорил Михаил Андреевич, она тянется Почтовой площадью, она немножко ниже отметки 100.

Дальше. Это было немножко выше отметки 100.

Дальше. Это то, что залегает уже вниз. Под тем, что уже раскопано, есть еще 6 метров культурного слоя. Вот он тут аккуратненько говорил, что там, наверно, до IX века, но мы-то надеемся, что может даже и больше.

Дальше. А вот это вот те 100 метров, которые полагаются под музей.

Дальше. Проехали. Вернее, вернемся. Дело в том, что очень много говорилось о том, что Управление охраны культурного наследия упоминало, что Институт археологии согласовал плиту, вот эту вот обычайку. Это неправда. Институт археологии, я вчера общалась с ними, тут присутствует его директор, который передал Михаилу Андреевичу слово, так вот, он говорит о том, что надо выкопать все, а плита обычайка – это конструкторское решение того, как именно закрепить, сохранить противоаварийность. Это не дело Института археологии, это дело строителей.

Инвестор упоминал НИИ строительных конструкций. Я вчера общалась с их зам.директора, они говорят: конечно, вот это конструкторское решение с обычайкой подходит для строительства торгового центра. Если вы хотите сохранить улицу, обращайтесь к нам, мы разработаем другое конструкторское решение для того, как сохранить это место. Это могут быть сваи вбитые еще так

по периметру. Это конструкторское решение, как просто противоаварийность предусмотреть.

Письмо Минкульту, о котором говорил инвестор. Этим письмом, к сожалению... Я очень рада, что присутствует Тамара Мазур, он подписан, к сожалению, вами, я понимаю приблизительно, как его вам подложили.

МАЗУР Т.В. Я объясню, что там подписано, потому вы, наверно, очень много времени потеряли, чтобы

Так вот, это корректировка тех документов, которые были в 2012 году, и она предусматривает только единственное: понижение высоты сооружения на один этаж, которая выходит на землю. И больше ничего. Понижение того, что должно было быть над площадью.

ГОНЧАРЕНКО Г. Вы знаете, как они его трактуют?

МАЗУР Т.В. А все документы были согласованы, полный пакет документов, в 2012 году. Они бы хотели, чтобы над площадью было не то, что будет, возможно, или даже не будет, а было намного выше – я могу отменить вот эту подпись.

ГОНЧАРЕНКО Г. Будем очень рады, если вы отмените эту подпись. Потому что вашей подписью сейчас показывают, что вы... Поскольку в этом проекте есть 100 метров на музей и установка обычаики, говорят: все, Минкульт согласовал уничтожение культурного слоя.

МАЗУР Т.В. Этого здесь нет. Здесь единственная корректировка – понижение высоты.

ГОНЧАРЕНКО Г. Игра слов происходит. Понимаете?

МАЗУР Т.В. Никаких изменений по сравнению с проектом 2012 года здесь не предусматривалось. Никаких. Исключительно понижение фасадной части над площадью. Вы можете взять у нас в управлінні два проекти, які є в архіві, і порівняти їх з усіма відмітками підземними і наземними, побачите всі зміни, які відбулися в проектах, стали на 2012 рік і стали на момент цього підпису для того, аби щось стверджувати. Ми ці документи ніколи не ховали, вони є публічними, і кожна особа може отримати доступ до цих документів. Давайте ви спочатку їх дослідите, а потім будете когось і в чомусь звинувачувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Тамаро, дякую.

ГОНЧАРЕНКО Г. Мне осталось совсем чуть-чуть. Если можно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Якщо можна, коротко. Завершуйте.

ГОНЧАРЕНКО Г. Дело в том, что город уже дважды высказался, вот у меня присутствует автор петиции, которая летом набрала 13 тысяч голосов, Аким. Недавно проект в "Громадському бюджеті" тоже набрал большое количество голосов. В чем проект "Громадського бюджету"? Мы хотим провести международный архитектурный конкурс, город на это выделит деньги, на создание этого подземного музея. Зачем нам нужны иностранные специалисты? Мы хотим, так как вот эта памятка получила и статус, и так далее, мы хотим сохранить эту древнюю улицу в положении "in situ", то есть вот чтобы ее консервировать именно на том месте, где она найдена. К сожалению, вместе с плитой это невозможно. Надо искать другое проектное решение. И мы понимаем, что нам могут помочь архитекторы международного уровня. Поэтому мы хотим их привлечь. Но для того, чтобы все это сейчас заработало, нам действительно нужно пересматривать вот этот, главное, в чем состоит, пересматривать проект торгового центра с учетом политической воли, скажем так, на создание этого музея. Только политическая воля.

Насчет самого проекта – маленькая деталь. Получение статуса памятки уже говорит о том, что им надо было, что их "держекспертиза" не действительна, им надо было его пересмотреть. И поэтому им на это указывали, да, но они по новой его переутвердили.

Поэтому сейчас город, ну вот горожане, уже несколько раз мы действительно просим, всех уже просим, город весь просит: "Пожалуйста, сохраните эту улицу. Пожалуйста, дайте докопать археологам еще 6 метров вглубь". Вместе с обычкой это нереально. Можно найти другие конструкторские решения. Но должно быть вот решение такое политическое.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

ГОНЧАРЕНКО Г. Спасибо большое.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, ми зрозуміли вашу позицію.

Груздо Сергій Миколайович, виконуючий обов'язки начальника управління охорони культурної спадщини Київської міської державної адміністрації, колишній директор Державного історико-архітектурного заповідника "Стародавній Київ".

Будь ласка.

ТАРУТА С.О. І регламент. Може, 3 хвилини?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, просять колеги в 3 хвилини щоб ви намагалися вкластися, бо нам треба встигнути. У нас не так багато вже лишилося. Ми вам слово надамо.

ГРУЗДО С.М. Доброго дня, я перепрошую, тут посада трішки переплутана. Я наразі директор "Стародавнього Києва", а колись був начальником управління охорони культурної спадщини.

Тут питання таке, що звичайно треба цей музей, щоб він був. І всі кияни цього вимагають. Мені здається, що основне питання, і тут було дуже правильно сказано, що основне питання, що зараз не визначений конкретний, скажемо так, відповідальний, зацікавлений орган, хто б виконував основні координаційні функції.

І в петиції, яку запропонувала громадськість, і в плані заходів по виконанню цієї петиції, цей пункт є. І це питання порушувалося декілька вже років і Михайлом Андрійовичем, директором Центру археології міста Києва, що необхідно визначити все ж таки заново дирекцію, скажемо так, підприємства, яке будується. Тобто обов'язково треба, щоб була якась чи установа, чи підрозділ, можливо, в Музеї історії Києва, можливо, до речі, в нашому Музеї-заповіднику "Стародавній Київ", якому офіційно делегували функції майбутнього музею, який би займався тим, що був би замовником цього музею, був би замовником-розробником або, можливо, брав участь в розробці концепції майбутнього музею. Тому що це дуже велика робота. Фахівці знають, що музей – це не будівля, концепція музею – це дуже велика робота. І музеї бувають інтерактивні, бувають музеї, які базуються на автентичних знахідках тощо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Ми зрозуміли, що має бути відповідальний.

ГРУЗДО С.М. Ви розумієте, так? От ви, здається, також цю думку вивловлювали. Я думаю, що це перш за все задача, тому що після визначення

відповідального, він уже буде опікуватися цим і фактично, скажімо так, і буде відповідальним за майбутнє музею.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, Сергію Миколайовичу.

Максим Вакулюк – керівник розкопок на Поштовій площі, будь ласка.

ВАКУЛЮК М.П. Доброго дня. Два слова про те, що хотів уточнити коментар від представника інвестора. На даний момент роботи там не проводяться вже довгий час. І наші роботи полягають лише в спостереженні, нагляді, щоб не відбулося жодних якихось протиправних, несанкціонованих дій. Але археологічні розкопки вже давно припинені. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Не проводяться роботи з будівництва чи з розкопок?

ВАКУЛЮК М.П. З розкопок. Тому що прозвучало, що нам копати дозволяють, що зараз там археологи є. Це не так, це не відповідає істині.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А чому роботи не проводяться?

ВАКУЛЮК М.П. Є у нас проблема: невизначеність проекту подальших будівельних робіт, ми маємо заборону на пониження і відповідно немає бачення, як ситуація розвиватиметься далі. Тому роботи призупинені.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А те, що відкриті ці артефакти, дійсно, знаходяться без захисту – це небезпечна ситуація?

ВАКУЛЮК М.П. Відкриті артефакти, ми напередодні призупинення робіт провели консервацію, таку базову робочу консервацію для того, щоб не руйнувалися відкриті об'єкти, відкриті споруди, якісь конструктивні елементи, в першу чергу дерево. Тобто це були закрито на деякий час.

І от, як правильно додають, одна з важливих причин, чому ми припинили роботи – це відсутність фінансування. Тобто на даний момент у нас немає грошей на погашення заборгованості по заробітній платі за попередній місяць перед робітниками, і ми звідти пішли.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я зрозумів.

Пані Тамаро, будь ласка.

МАЗУР Т.В. Якщо дозволите, я думаю, що тут би треба було обговорити ще одне питання, бо тут постійно обговорюється питання пониження розкопок, поглиблення розкопок. Але хтось має дати відповідь на питання цінності знахідок. Тому що першою була знахідка XVII століття, вона, очевидно, так само мала цінність і можна було здійснити музеєфікацію на цей період. Зараз у нас є X століття. Очевидно, що нижче є ще щось. Але дуже було б правильно, щоб експерти, фахівці дали відповідь на питання, який період і які знахідки ми музеєфікуємо. А на сьогоднішній день відповіді на це питання немає, тому що світова практика подібних розкопок показує, що коли знаходиться якийсь археологічний шар, то іноді приймається рішення про його музеєфікацію і глибше розкопки не проводяться, бо фактично ми зруйнували XVII століття, розібрали його, і копаємо далі. Зараз ми зруйнуємо те, що є X століття, прокопаємо ще далі, очевидно, ми щось знайдемо, тому що Поділ багатий культурними шарами.

Але має бути відповідь на питання зараз: який період ми музеєфікуємо, коли ми зупиняємося, які знахідки мають більшу цінність, можливо, за якимись іншими способами провести дослідження.

Оце, напевно, мало бути обговорено, але цю дискусію мав б очолити місцевий орган охорони культурної спадщини, тому що він ініціювавши внесення даної пам'ятки до реєстру, зараз несе відповідальність за цю пам'ятку: він мав би розробити охоронні зони, провести конференції і визначитися, на якому етапі має бути, на якій відмітці має відбутися музеєфікація, що має бути збережено.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Тамаро, дякую.

Будь ласка, Михайле Андрійовичу.

САГАЙДАК М.А. Я можу сказати такий момент. Безумовно, завжди стоїть питання концепції, чи ми один горизонт зберігаємо, чи ми цільну пам'ятку. Унікальність цього об'єкту як раз в тій цільності від верху, від горизонтів, які ідуть фактично від сучасності до X століття. Такий концептуальний посыл ми отримали вже від тих фахівців, а це були дуже потужні фахівці, які приїздили до нас з-за кордону, і вони кажуть: "Саме такий підхід має в цьому варіанті бути".

І у нас ще зберігаються стінки, які показують от такий момент, що ми можемо почати опускатися поступово і рухатися до тих найдавніших горизонтів. Тобто є реальна можливість все це представити, безумовно, не в дуже такому... Якщо б ми мали цей проект з самого початку, але ще така можливість зберігається.

Що стосується того, як ми будемо понижуватись ще на 5 метрів, то це вже має бути новий проектний підхід, тобто якісь блоки, ми вже будемо вибирати до кінця, а якісь паралельно будуть стояти отак вертикально і демонструвати нам, як ми опускалися.

Отже, ми наполягаємо на цілності цього об'єкту, який би дав цільну картину історії життя міста в цій зоні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Ви хотіли. Будь ласка, кажіть.

Олено, будь ласка.

ТЕРЕЩЕНКО (ЄСКІНА) О. Всім доброго дня.

Олена Терещенко (Єскіна) – Координаційна рада об'єднання громадських організацій "Київське віче".

Шановний пане голово, шановні члени комітету, шановні присутні! Перш за все, дозвольте висловити подяку, що все ж таки комітет виніс це питання на розгляд. Ми неодноразово добивалися цього, проводили ходу, і наші вимоги були розглянуті 20 вересня, на жаль, без нашої присутності, але ми дуже раді, що все ж таки ціле засідання присвячене цьому питанню. Тому що для того, щоб його вирішити на даному етапі необхідна політична воля, необхідно, щоб включилися всі народні депутати, керівництва комітетів та підкомітетів і висловили свою чітку позицію – тому що це надбання людства. І кожний з нас несе відповідальність перед майбутніми поколіннями.

І давайте називати речі своїми іменами. Нема ніякого інвестора! Ще під час своєї депутатської каденції у 2015 році я зверталася, і депутатськими запитами в тому числі, до Київського міського голови, надавала повний комплект документів, так само, як і до правоохоронних органів. І, до речі, документи і досі знаходяться у них на розгляді.

Я вже не буду поглиблюватися у цю корупційну схему, яка тягнеться з 2000-х років: яким чином транспортна розв'язка перетворилися на торговий центр, з порушенням всіх ДБН, генпланів і так далі. Це взагалі неприйнятно! І з цим інвестором мають розбиратися правоохоронні органи. Але називати інвестором його не слід. Достатньо вивчити інвестиційний договір, подивитися, що місто отримає натомість, що отримають кияни, що отримають взагалі громадяни України – і все стане ясно!

Тобто вимога єдина: жодного торгового центру там бути не може! Транспортна розв'язка і комплексний музей з повним збереженням артефактів.

Ще у 2015 році я просила Віталія Кличка розглянути це питання і вжити відповідні заходи для того, щоб "інвестор" так званий, у лапках, був притягнутий до відповідальності і щоб мова йшла виключно про створення музею.

Далі, порушення були допущені ще на первинному етапі, коли археологи заглибилися там на 6 метрів, а палі вже забивалися на 15. Тому що я з колегами особисто виїжджала у 2015 році на місце, ми викликали поліцію, коли це побачили. І зверталися ми у тому числі і до Мінкульту, і до всіх інших установи – і жодних заходів відповідних тоді чиновниками не було вжито.

Далі, яким чином передавати цей музей? Звісно, що цей музей має бути створений і пан Груздо вже озвучив цю пропозицію, ми її повністю підтримуємо. Тобто пропозиція така: передати, зробити замовником заповідник "Стародавній Київ". Але потрібно визначити юридичний статус. Тому що заповідник "Стародавній Київ" був протиправно позбавлений юридичного статусу. Ми на рівні міста Києва це питання намагалися вирішити, у нас діяла спеціальна робоча група, ось моя колега Вікторія Кустова також до неї входила. Але нашими зусиллями нам це не вдалося тоді вирішити. Тому потрібно це зробити обов'язково.

Далі, я хочу нагадати про статтю 298-у Кримінального кодексу України, тому що у нас серйозне питання, у нас мова іде про збереження артефактів. І на яких підставах не виділяються кошти на їх збереження? Це є злочинні дії, які несуть відповідну кримінальну відповідальність. Тому я звертаюся до народних депутатів шановних і прошу вас все ж таки взяти під ваш особистий контроль, можливо, створити якусь робочу групу для того, щоб періодично контролювати цей процес і перевіряти стан цих артефактів.

Наступний рік – це рік культурної спадщини. І давайте його зустрінемо гідно, і щоб нам не було соромно за збереження нашої культурної спадщини перед міжнародною спільнотою, тому що відповідні звіти громадськість направить і до ЮНЕСКО, і до Європарламенту, і до всіх інших установ.

Я наполегливо прошу від імені громадськості: жодного торгового центру, будь ласка. Є відповідні заходи впливу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Якби це ми вирішували!

Шановні колеги! Ми маємо завершити десь за 10 хвилин. Нам треба ще дочитати проект рішення.

Ви хотіли висловитися?

ТАРУТА С.О. Але я хотів би сказати, що висловлюйтесь відносно того проекту рішення, яке є. Тому що те, що казала Олена, це все є в проекті рішення.

Ми бачимо, що у нас є факт. Дійсно, ми маємо дуже великі археологічні наслідки, і є підозра, що це також у нас факт великої корупції.

І в чому є проблема? Проблема ця системна, тому що головне управління, яке спілкується відносно збереження цих артефактів, воно є під міською владою. Це не розірвано. І тому я думаю, що відчувається цей факт, і він не дає все ж таки сказати правду. От наш інвестор сказав: "Якщо не знаєш, то ти дій у рамках закону". Так от, в рамках закону там неможливо це будувати.

І відносно того, що ви кажете, що конструкція не буде триматися. Повірте, я багато в своєму житті будував. Хочу сказати, що можна зробити абсолютно укріплення цієї всієї конструкції. Тому це неправда. Немає довіри до наших тих висновків, які зробили.

Я хочу сказати, що треба залучити міжнародну спільноту, вона відповідь на всі питання. і там мусить бути музей.

ГАЛІМОВ А. Доброго дня, шановні члени комітету. Мене звати Акім Галімов, я автор петиції про збереження знахідок на Поштової площі. Я журналіст, я знімаю фільми історичні про історію України і дуже добре "в темі".

Я би хотів почати з того, що от після того, як відбувалася Революція Гідності в нас, знаєте, де в Росії найбільше активізувалися розкопки? Вони активізувалися у двох місцях – це Новгород російський і це Крим. Що саме там шукають російські археологи? Вони шукають, після того як Київ "відвалився" з їхньої мапи, вони шукають там початки Русі. В Новгороді вони шукають будь-які згадки про Київську Русь, про варягів, в Криму вони шукають історію, яку можна підв'язати під історію хрещення Русі. Легенду про Володимира ми всі знаємо.

Тому коли ми знаходимо в Києві реальне місце, де це відбулося, мені здається, що органи охорони культурної спадщини, Міністерство культури, можливо, не зовсім розуміють, на що ми натрапили і які цінні речі опинилися в наших руках. І нам не треба для цього нічого видумувати, нам не треба переписувати історію, воно тут, воно поруч з "Макдональдсом", під нашими ногами на Поштової площі.

Яку позицію сьогодні займає Управління охорони культурної спадщини КМДА? Ми з ними дуже часто співпрацюємо, я дуже їм вдячний за те, що в нас є діалог, але я змушений констатувати дуже сумний факт: сьогодні КМДА, на мою думку, зайняло абсолютну позицію інвестора. Бо насправді я не бачу жодних зрушень позитивних або напрацювань, або ініціатив з боку органу, якому прописано в його діяльності, якщо навіть на сайт їхній зайти і почитати, що вони мають робити. Там чорним по білому написано, що вони мають робити. І тому,

коли вони сьогодні 15 хвилин тому кажуть, що нам потрібен відповідальний, слухайте, почитайте свої посадові інструкції, там все прописано, хто має бути відповідальним в цьому і хто має взяти всі бразди правління в свої руки і вирішити це питання.

Тому мені здається, що тут абсолютно ми не маємо шукати і визначати когось, хто має це робити. Послухайте, є співробітники, в яких це прописано, хто має це робити. Якщо вони не можуть, хай заявлять, що вони не можуть це зробити. Ми проведемо конкурс на заміщення вакантних посад, наберемо нових співробітників, які зможуть це зробити.

На сьогодні ми напружували з горем навпіл дорожню мапу реалізації нашої петиції. Вона складається з кількох пунктів і ключовий пункт там був – це зупинення, повне зупинення будівництва. Щоб ви розуміли, ми близько чотирьох тижнів узгоджували, щоб вони внесли цей пункт в цей план реалізації - повне зупинення будівництва.

Нам пропонувались різні варіанти: давайте ми зупинимо будівництво там, де археологи вже попрацювали, давайте ми якимось іншим шляхом це зробимо. Але, на жаль, цього не було зроблено. Щоб ви розуміли, як це відбувається насправді. Коли інвестор, представник інвестора каже, що вони на 70 відсотків профінансували роботи, археологічні, археологи розкопали тільки на 50, то я би попросив представника інвестора показати мені в цьому законі, де написано, що робити, якщо ми знаходимо місце, де хрестили Русь. І я вам хочу сказати, що там немає такого пункту. І якщо в них по нормативах прописано так, що археологи мають копати три "камази" в день, а ми знаходимо там цілу вулицю і відповідно ми не можемо там копати "камазами", ми маємо копати там пінцетами, розумієте. І за ці роботи теж потрібно платити і це ніде в законі не прописано. Мені здається, що ми маємо корегувати наші плани з такими реаліями.

Тому я просто хотів би в порядку такого, це навіть не рекомендація, ми рідко виходимо на такий рівень як народні депутати, просто, щоб ви розуміли, по-перше, картину, по-друге, щоб ви застосували всі можливі важелі впливу, які є у вас. Це може бути офіційно, це може бути неофіційно для того, щоб вплинути на КМДА і пояснити їм, якщо вони не розуміють, важливість того, що ми знайшли на Поштової площі. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, пане Акиме.

Ви хотіли сказати, будь ласка.

ЛЕСЮК Я.В. Шановні панове, зразу кажу, я не буду торкатись таких речей, які є недоказові. Мені здається, що це неконструктивно говорити про

корупцію, про щось інше і так далі, все це не факти. Я хочу сказати одне – це все-таки Комітет культури. Останнє, що я чув, то я зрозумів одне, що ви сказали - це все-таки точка, де хрестилась Русь.

В силу цього я наперед можу сказати: там будуть продовжені розкопки, щоб хто вже не робив, ця тема буде звучати і жодна людина на себе не візьме відповідальність, щоб це закопалось і так далі.

Але винних немає. Так звані інвестори, забудовники, хто би не були, це люди бізнесу. Я розумію, вони вклали гроші, так сталося. Це вже наша біда, що коли почали щось будувати, я чудово розумію, це дуже добре – транспортні розв'язки. Мости, тунелі – це все чудово. Коли тут же додається якийсь центр, якась нова перлина архітектурна – це теж, можливо, непогано, але хтось думав, на якому місці це будується? Хіба 20 років не знали, що було на тому місці? І що ми на щось напоремося?

_____ . Ми знали.

ЛЕСЮК Я.В. І все-таки це робилося. Я не кажу, хтось винен, хтось не винен, але я хотів би сказати одне: я бачив тут багато фотографій, колись ми спускалися разом туди і так далі. Тільки одне хотів би побачити, я зрозумів одне, як ви сказали, шановний журналіст сказав: оце місце хрещення Русі. Можливо, це і доведено, можливо, не доведено, але факт є факт. Я вас запевняю: силу жодного того меседжу так званого, жодна людина не дозволить собі зупинити археологічні дослідження як вглиб, так і вшир. І правильно казав директор інституту, що ми маємо пройти всі шари. Це є одне. Це моє суб'єктивне.

Але я хотів сказати одне: я не побачив тут одного, ми весь час говоримо про якесь минуле, і немає ніякого поряд майбутнього, розумієте? Все минуле та минуле, шари такого-то сторіччя і так далі. Я би хотів подивитися, а що це буде в майбутньому, що це за така перлина, про яку ми тут говоримо, яку красу, що вона додасть цьому місту Києву? Саме оцей торговий центр.

Оце питання таке: ми знаємо одне – що важить і врівноважує оцих 100 квадратних метрів? Подумайте, музей 100 квадратних метрів, ну, це якийсь нонсенс. І що це за будівля така? Покажіть мені, чому я сьогодні не бачив? Що буде збудовано? Як воно прикрасить Київ? Це теж про Комітет культури і про Міністерство культури в такому місці. Я хочу побачити, що це таке, що зупинило всю нашу історію на 100 квадратних метрів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Ярославе, я вам дякую.

ЛЕСЮК Я.В. Я мушу йти. Я прошу вибачення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте, ми маємо рішення приймати.
Дайте висловитися Віктору Євгеновичу коротко, і ми голосуємо рішення.

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Я по суті хотів сказати декілька слів.

Перше. Я хочу нагади всім присутнім, що ми не нарешті звернулися до цього питання, а ми звернулися до цього питання, коли побачили грейдер на Поштової площі, і тоді ми туди поїхали всім складом комітету, це було більше, ніж 2 роки тому, і провели там виїзне засідання. Це по-перше.

По-друге. Я не знайшов і в матеріалах нашого засідання і не почув, яка позиція міста Києва. Що місто Київ хоче? Які у нього плани? Які у нього перспективи щодо цієї історії всієї?

Звичайно, що без міста нам важко буде ухвалювати якісь рішення. Скажіть, будь ласка, хто може висловитися з цього питання?

ТАРУТА С.О. Немає рішення Києва. Київ уходить від цього питання для того, щоб лобіювати інвестора. Якщо дивитися ці документи, то це незрозуміло тільки для першокласника, який тільки почав займатися бізнесом, що це корупційна схема, там все воно видно. І він мусить відповідати, і цей інвестор, який був у цій схемі, тому що це було зроблено під нього, і він є частиною цієї злочинної схеми, як і ті, хто підписував ці документи. Тому і адміністрація зовсім нічого не робить київська, і тому Міністерство внутрішніх справ теж не робить. І якраз у нашій пропозиції це все сказано.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, ми маємо переходити до голосування. Скажу вам, що після нашого цього першого засідання ось ціла книжечка відповідей. Міністерство внутрішніх справ, до речі, порушило кримінальну справу, навіть номер її існує, від 28.04.2015 року, за правовою кваліфікацією "правопорушення", частина друга 298 статті - "Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини. Знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини" - Кримінального кодексу України.

Одним словом, відреагували всі, хто як міг. От ціла книжечка реакцій є. Хочу зачитати вам проект нашого рішення. Тут є велика вступна частина. Я, цінуючи ваш час, не буду її читати, ви всі з цим ознайомлені.

Отже, проект нашого рішення. Зважаючи на важливість археологічних об'єктів, знайдених на Поштової площі в місті Києві, на необхідність збереження історико-культурної спадщини для прийдешніх поколінь, розвитку туристичної

привабливості міста Києва та враховуючи невиконання більшості рекомендацій зазначеного вище рішення комітету (мається на увазі наше попереднє рішення комітету), Комітет з питань культури і духовності вирішив рекомендувати Міністерству культури України, Міністерству внутрішніх справ України, Київській міській державній адміністрації призупинити і у відповідності до статті 36 Закону України "Про охорону культурної спадщини" не видавати дозвіл на відновлення будь-яких земляних робіт, пов'язаних з реалізацією інвестиційного проекту будівництва об'єкта багатофункціонального призначення та комплексного благоустрою скверу на Поштової площі, до затвердження дорожньої карти археологічного дослідження території музеєфікації об'єкту культурної спадщини.

Я б тут ще додав: "Здійснити термінові заходи із створення музею". Відповідно назву музею додати.

Друге. Кабінету Міністрів України, Міністерству фінансів України, Міністерству культури України, Київській міській державній адміністрації, Інституту археології НАН України забезпечити затвердження дорожньої карти археологічного дослідження території музеєфікації об'єкту культурної спадщини, опрацювати питання фінансування і співфінансування музеєфікації пам'яток культурної спадщини та пов'язаних з ним рухомих предметів.

Третє. Кабінету Міністрів України, Міністерству культури, Київській міській державній адміністрації, Інституту археології НАН України поінформувати Комітет Верховної Ради України з питань культури і духовності про виконання цього рішення.

Є якісь доповнення, колеги, до цього рішення?

ТАРУТА С.О. Тільки оцю поправку.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, поправку ми додали – здійснити термінові заходи зі створення відповідного музею.

ТАРУТА С.О. Пропозиція - прийняти в цілому.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Зараз ми проголосуємо, потім надамо слово.

ІЗ ЗАЛУ. ... *(Не чути)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Національного значення, так.

Хто за таке рішення, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийняте.

Ви хотіли щось сказати? Будь ласка.

_____. Я бы хотел высказаться от имени киевлян просто. Я представляю, так сказать, жителей города. Скажите, пожалуйста, почему сегодня не поднимался вопрос о том, чтобы ограничить доступ инвестора и определить какую-то границу в центре...

ТАРУТА С.О. Это не наши полномочия.

_____. Киев - город сплошных торговых центров, понимаете... *(Не чути)* Что мы будем показывать туристам через 20 лет? "Паруса"? Ограничьте... И не пускайте этих самых аферистов, девушек с длинными ногами, близко не подпускайте...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, ми повністю вас у цьому підтримуємо. Ось є представник міністерства, яке за це відповідає, є представник міської адміністрації, це і їхня відповідальність. Наша функція в даному випадку контрольна, яку ми і здійснюємо.

В даному випадку ми розглядали конкретний проект. І ми якраз і рекомендуємо призупинити будь-які роботи до створення дорожньої карти і організації створення музею, для того щоб не знищити справді важливе для нашої спільної культури місце.

Колеги, дякую. Наше засідання завершено, бо колеги мають йти. Дякую всім за участь.